א) סוכה מד., ב) לעיל ק.

סנהדרין ו. לג. בכורות כח:,

ג) [לעיל קטו:], ד) [עיין ברא"ש גרס' אחרת],

ה) סנהדרין עד. [וע' תוס' כתובות ל: ד"ה רב אשיו.

ו) [לקמן קיט.], ז) [לעיל ס:], ה) שבועות לו: [ע"ש],

ט) דף לג., י) וסנהדרין

קם א מיי פ״ה מהלי שאלה ופקדון הל' ב מתנ טשיו פת נווש"ט מ"ח

סב ש"בוט סב מחם טמג שם פוש ע שם עי ט וסי שא סעי ז: ג מיי פ״ח מהל׳ חובל ומזיק הל' טו ועיין בהשגות ובמ"מ סמג עשין ע טוש"ע ח"מ סי . שפ סעי׳ ד ובהג״ה: קיב ד ה ו מיי׳ שם הלכה יב הלי יג הלי יד

קיג ז מיי׳ פ״ט מהל׳ גזילה ואבידה הל׳ א ועיין שם טוש"ע ח"מ סי :שעא סעי ב שבועות הל' ד ופ"ה מהל' טוען ונטען הל' א סמג לאוין רמח ועשין נה

טוש"ע ח"מ סי' לה סעי

: טוש"ע שם סעי ג

תורה אור השלם 1. נֶפֶשׁ כִּי תֶחֲטָא וּמְצֵלְה מַעל בַּיִי וְכִחַשׁ בַּעֲמִיתוּ בְּפָקְרוֹן אוֹ בִתְשׂוּמֶת יָד אוֹ בְגָּזֵל אוֹ עְשַׁקּ אֶת עַמִּיתוּ: ויקרא ה כא 2. אוֹ מִבּּל אֲשֶׁר יִשְׁבַע עליו לשקר ושלם אתו ָשֶׁלֶן וְשְׁלֵם אוּנוּ לַאֲשֶׁר הוּא לוּ לַאֲשֶׁר הוּא לוּ יתננו ביום אשמתו:

(א) גבו' דפדיון שבוים וכו' לקמיה דרבה פטריה: (ב) שם בפקדון מיעט או מכל אשר ישבע:

הגהות הב"ח

הגהות מהר"ב רנשבורנ א] רש"י ד"ה ואי לא כו׳

בברכות ירושלמי. נ"ב פ"ב :הלכה ח יעו"ש

רבינו חננאל [ר'] יוחנן דילכון אמ' דילהון היא. רב כהנא שהוא שלכם, שהוא מבבל, אמר לי דילהון י היא. פי׳ מדרבנן היא. ואמר ר' יוחנן כך ב..פרק לולב וערבה. ועוד אמרינן כגון זה בגיטין פרק . המגרש את אשתו. אמר לחזקיה בנו של ר' חייא שהיו קורין אותו בכלי, בדאמרן בכמה מקומות כו אמון בכמה מקומות מה בכלי אומר בדבר זה, ואע״פ שחזקיה רבו של ר' יוחנז, הוא אומר לו דילכון אמר, דהוא רב כהנא, שאני התם הואיל וקנאתו להתגרש בו. ואלו מקצת מן הקושיות ששאל ר' יוחנן לרב כהנא ופרקינהו ליה, והיה אומר אותם משמו. ה"פ, דקאמ׳ התם שייליה כל ספיקא דהוה ליה ופשטינהו ניהליה, היינו דאמר ר' יוחנן דילכון , אמרי דילהוז היא. שהיה

בקונטרס אלמא לא שכחוה בגולה ומאי פירכא היא וכי מפני שהיו בעלי תורה אין יכול להיות ששכחו מורת ערבה ועוד בכמה דוכתין אמר שכחום וחזרו ויסדום ולא פריך עלה הכי ואור"ת כפר"ח שלתלמידיו מבבל שהיו בפניו היה מדבר וה"ק דילכון אמרי רב כהנא שהיה שלכם אמר שערבה דילהון הוא כלומר מנהג של נביאים ופריך אמאי דקאמר התם לעיל תסתיים דרבי יוחנן דאמר יסוד נביאים היא והאמר ר' יוחנן דילכון אמרי דילהון הוא ולשון דילהון משמע ליה מנהג נביאים ולא יסוד נביאים וכן ל"ל בהמגרש (גיטין פד: ושם ד"ה ר"י) גבי ההיא דא"ר יוחנן דילכון אמר הואיל וקנאתו להתגרש בו שלתלמידיו מבבל היה אומר כן על רב כהנא ובקונט׳ פי׳ שם דלחוקיה רבו שהיה חולק שם עליו היה אומר כן ואין נראה [לומר] שבשעה שלמד רב כהנא לפני ר' יוחנן היה רבי יוחנן ראש ישיבה בעוד שרבו חזקיה היה בחיים: [ועיין תוספות מנחות כג: ד"ה כין: ואי לאו אדעתא דכספא אתו. ואע"ג דאמר לעיל נשא ונתן

הא דקאמר ערבה יסוד נביאים היא ושכחום וחזרו ויסדום ופריך מי

כן הפקידוהו שיליל עלמו בו אם יבואו עליו אדעתא דכסא דכספא: אין לָך פריון שבויים גדול מוה. אע"ג דמשמע דהוי אמיד מדלא מפליג כדמפליג לעיל מ"מ הואיל ולא היה לו באותה שעה מה

ביד חייב אור"י דשאני שומר שלדעת

ליתן להם חשיב פדיון שבויים: וכלכ

אביי והא מציל עצמו בממון חבירו הוא א"ל באין לך פריון שבויים גדול מזה: ההוא גברא ידאקדים ואסיק חמרא למברא קמי דסליקו אינשי במברא בעי לאמבועי אתא ההוא גברא מלח ליה לחמרא דההוא גברא ושדייה לנהרא ושבע אתא לקמיה דרבה יפטריה אמר ליה אָביי והא מציל עצמו בממון חבירו הוא א"ל האי מעיקרא רודף הוה רבה למעמיה ©דאמר רבה ירודף שהיה רודף אחר חבירו להורגו ושיבר את הכלים בין של נרדף בין של כל אדם פטור שהרי מתחייב בנפשו יונרדף ששיבר את הכלים של רודף פטור ישלא יהא ממונו חביב עליו מגופו אבל ששיבו את הכלים של דוון פטור "שלא הא כומון הביב עלי במטו הבל של כל אדם חייב "דאסור להציל עצמו בממון חבירו יורודף שהיה רודף אחר רודף להציל ושבר כלים בין של גרדף בין של כל אדם פטור ולא מן הדין אלא שאם אי אתה אומר כן אין לך אדם שמציל את חבירו מן הרודף: בותני שטפה גהר אומר לו הרי שלך לפניך: גמ" "ת"ר הגוזל הרודף: בותני שטפה גהר אומר לו הרי שלך לפניך: גמ" "ת"ר הגוזל שדה מחבירו ושמפה נהר חייב להעמיד לו שדה אחר דברי ר' אלעזר וחכ"א אומר לו הרי שלך לפניך במאי קא מיפלגי ר"א דרש ריבויי ומיעומי יוכחש בעמיתו ריבוי בפקרון מיעט יי כל אשר ישבע עליו לשקר חזר וריבה ריבה ומיעם וריבה ריבה הכל ומאי רבי רבי כל מילי ומאי מיעם מיעם שמרות ורַבַנן דרשי כללי ופרָמי וכחש כלל בפקדון פרט או מכל חזר וְכלל כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט מה הפרט דבר המיטלטל וגופו ממון אף "כל דבר המיטלטל וגופו ממון יצאו קרקעות שאין מטלטלין יצאו עבדים שהוקשו לקרקעות יצאו שמרות שאע"פ שממלמלין אין גופן ממון והדתניא הגוזל את הפרה ושמפה נהר חייב להעמיד לו פרה דברי ר' אלעזר וחכמים אומרים אומר לו הרי שלך לפניך התם במאי

קמיפלגי אמר רב פפא התם במאי עסקינן כגון שגזל שרה מחבירו והיתה

גמרינהו גביה. **היינו דאמר** ר' <mark>יוחנן דילכון אמרי דילהון היא.</mark> פר״ח ז״ל רב כהנא שהוא שלכם שהוא מבבל אמר ליה דילהון היא, פי′ מדרבנן הוא יוחנן כך בפרק לולב וערבה. ועוד אמרינן כגון זה בגיטין פרק המגרש את אשתו לחזקיה בנו של ר' חייא שהיו קורין אותו בבלי, כדאמרן בכמה מקומות מה בבלי אומר בדבר זה, ואע"פ שרי יותנן תלמידו של חזקיה אמר לו דילכון אמר דהוא רב כהנא שאני התם הואיל וקנאתו להתגרש בו. ואלו מקצת מן הקושיות ששאל ר' יוחנן לרב כהנא ופרקינהו ליה והיה אומר אותם משמו. ע"כ. ההוא גברא דאחו מטכסא דר' אבא. פי' משי מובחר הוא ובלשון רומי מיטכסי. ההוא דאפקיד גבי חבריה [כסא דכספא, אתר] עליה גנבי שקליה לההוא [כסא] ויהביה להו וכול'. אמר רב אשי חזינן אי איניש [אמיד הוא עלי]ה דידיה אתו , והאי מציל עצמו בממון חבירו הוא וחייב. ואי לא אדעתא דההוא כספא ... [א]תו ופטור. וקימא לן כרב א[שי. דייק]ינן מיןנה] דאי אנסוהו גוים ואמרו לו תן לנו מ[מון] של פלוני ונשא ונתן פטור. ...

דילבון אמרי דילהון היא. פי׳ הקונטרס התורה היא של בני גבל הדרא ליה ערנא. נחש גדול עשה עלמו כגלגל ומקיף את פי וקשה בפרק לולב וערבה (סוכה דף מד. ושם ד״ה והא) גבי המערה ונותן זנבו לחוך פיו ואין אדם יכול ליכנס: פסח פיך. הרחיבי פתחיך להסיר זנביך מפיך ועשה פתח ליכנס: אי מלים א״ר יוחנן הכי והא״ר יוחנן דילכון אמרי דילהון הוא ופירש למבעי רחמי דסו לא שכיבנא. אי אקשינא לך אזלינא בהדך

הגוזל ומאכיל פרק עשירי בבא קמא

הדרא ליה עכנא א"ל עכנא עכנא פתח פומיך

ויכנם הרב אצל תלמיד ולא פתח יכנם חבר

אצל חבר ולא פתח יכנם תלמיד אצל הרב

פתח ליה בעא רחמי ואוקמיה א"ל אי הוה

ידענא דדרכיה דמר הכי לא חלשא דעתי השתא ליתי מר בהדן א"ל אי מצית למיבעי

רחמי דתו לא שכיבנא אזילנא ואי לא לא

אזילנא הואיל וחליף שעתא חליף תייריה

אוקמיה שייליה כל ספיקא דהוה ליה

ופשטינהו ניהליה היינו שראמר ר' יוחנן דילכון

אמרי דילהון היא: ההוא דאחוי אממכסא

דר' אבא יתיב ר' אבהו ור' חנינא בר פפי

ור' יצחק נפחא ויתיב ר' אילעא גבייהו סבור

לחיוביה מהא דתנן ידן את הדין זיכה את

החייב וחייב את הזכאי מימא את המהור

ומיהר את הממא מה שעשה עשוי וישלם

מביתו א"ל ר' אילעא הכי אמר רב והוא

שנשא ונתן ביד אמרי ליה זיל לגבי דר"ש בן

אליקים ורבי אלעזר בן פדת דדייני דינא

דגרמי אזל לגבייהו חייבי' ממתני' שאם מחמת

הגזלן חייב להעמיד לו שדה אחר ואוקימנא

דאחוי אחוויי: ההוא גברא דהוה מפקיד ליה

כסא דכספא סליקו גנבי עילויה שקלה יהבה

להו אתא לקמיה דרבה פטריה א"ל אביי האי

מציל עצמו בממון חבירו הוא אלא אמר רב

אשי אחזינן אי איניש אמיד הוא אדעתא

דידיה אתו ואי לא אדעתא דכספא אתו:

ההוא גברא דהוה מפקיד גביה ארנקא דפדיון

שבויים סליקו גנבי עילויה שקלה יהבה

ניהלייהו אתא לקמיה 🏵 דרבא פטריה א"ל

ואעמוד אללך בבית המדרש: ואי לה הוחיל וחליף שעתה. וחתרחים ניסא חליף ולא אלך עוד עמך שמא תכעום עלי ואמות עוד פעם אחרת אלא אלך לביתי חי ולא אעמוד עוד אצלך פן אמות פעם אחרת. ואית דמפרש הואיל וחליף שעתא וקבלתי לער מיתה לא אקבל עוד פעם אחרת לילך מכאן. ובפסחים (דף מט.) מוכח שהלך לביתו דאמר רב כהנא אי לאו דנסיבנא כהנתא לאו אנא גלאי אמרי ליה והא למקום תורה גלית א"ל לאו אנא גלאי כדגלו שאר אינשי שהרי לא בעבור מקום תורה גליתי אלא מאימת מלכות ברחתי אלמא בתר הכי חי הוה ועוד אמרי' בברכות ירושלמי אן דפגע ביה החוא גברא אמר ליה מאי עביד בשמיא כלומר שליעג עליו שהיה מת וחיה א"ל גזר דיניה דההוא גברא מחתם ומת ההוא גברא פגע ביה אחרינא אמר ליה הכי נמי ומית אתי להמיה דר' יוחנן אמר ליה בר איניש דאמיה מבסרא ליה ואנתתיה דאבוה מיקרא כו': מייריה. הקיצו משנתו: אי"ל דילכון אמרי. שלכם הייתי אומר מורה של בני א"י היא: דילהון היא. של בני בבל: מעכסת. תכשיט משי: וישלם מביתו. דאדבורא בעלמא חייב: שנשת ונתן ביד. ובכולם מפרש שנשא ונתן ביד באחד דיני ממונות בסנהדרין ש: אמיד. עשיר: אסיק חמריה למברא. מכנים חמורו לספינה מעבר הנהר והיו בה אנשים: **בעא.** חמרא לטבועי מעברא: מלח ליה. דחפו לחמור והשליכו למים. לשון אחר מלח ליה כמו המלחים (יונה א) התחיל המלח להציל הספינה ודחפו והשליכו: [האי]. בעל החמור רודף הוא להרוג נפשות: ושיבר את הכלים בין של נרדף בין של כל אדם פטור. מלשלם שהרי מתחייב בנפשו הוא ברדיפה זו ואפילו אין הורגו דתנן בפרק בן סורר ומורהי ואלו ניתנו להציל בנפשו הרודף אחר חבירו להרגו ונמלא משלומין וחיוב מיתה באין כאחד: מגופו. שהרי נרדף זה רשחי להרוג את רודפו שנאמר (שמות כב) אם במחתרת ימנא הגנב התורה אמרה אם בא להרגך השכם להרגו [ברכות נח.]: ולא מן הדין. שהרי המליל עלמו בממון חבירו חייב כ"ש מליל אחרים בממון חבירו: בותנר' שטפה נהר. שהיתה על שפת הנהר והגביה שפתו והמים שוחקים וכורין תחת השפה ומתפשט בתוך השדה: גבו' רבי כל מילי. ואפילו

מוסף רש"י דילכון אמרי דילהון היא. רב כהנל היה מתלמידי רב והיה חריף מלד וברח לח"י לפני ר' יוחנן מחמת מרדין, והולרך לו ר' יוחנן לכמה ספיהות. והיה אומר ר' יוחנן לבני א"י סבור הייתי שתורה שלכם, שלא גליתם מארצכם ולא היה לכם טירוף הדעת, אבל ראיתי שהיא של בני בבל, שאע"פ שגלו. עמדה להם חכמת החרש והמסגר שגלו עם כניה כדכתיב (מ"ב כד) הכל גבורים עושי מלחמה, ותניא בסדר עולם וכי מה גבורה עושין בני אדם הנתונין בשלשלאות של ברול. אלא שנבורים היו במלחמתה של תורה (חוכה חד.). והוא שנשא ונתן ביד. שנטל הוא המעות ממנו בידו ופרע לבעל דין (בכורות כח:) חיכה את החייב, שהיה לו משכון למלוה ממנו ונטל דיין למשכון והחזירו ללוה, וחייב את הזכאי, נטל ביד ממון מן הנתבע ושילם לתובע. וטימא את הטהור. נטל שרן בידים וזרקו עליה לטמאו ודאי להחזיק דבריו, וטהר את הטמא נטל הדיין לפירות טמאים וערבן עם שאר פירות האיש השואלו, והוה ליה עושה מעשה בידים ומזיק, והכי מפרש בסנהדרין . (לג.) בפרק אחד דיני מתחייב בנפשו. נרדיפה זו, שהרי ניתן להציל בנפשו, ואע"ג דכלים הללו של ומעריג לכנים המכו של שאר כל אדם הן, דמיתה לזה ותשלומין לזה פטור שהיה רודף אחר חבירו להורגו וזה רודף אחריו להצילו ושיבר את הכלים כו' (שם). חייב להעמיד לו שדה אחר. דקסנר קרקע נגולת וקיימא לה ברשות גזלו וחרינו ביה והשיב את הגולה (שבועות לה). הרי שלך לפניך. קסבר קרקע אינה נגולת וכי שטפה נהר ברשותיה דמרא קמא היא קיימא (שם). מיעט שטרות. שלין גופן ממון שלינן אלא לראיה שבהן (שם).

רבינו חננאל (המשך) ויהביה להו. פטריה רבא אמר ליה אין לך [פריון שבוים] גדול מזה. ההוא דסל[יק] בהא נאשי, הוה מיטבעא מעבורת. .

רודף הוא. ורבא לטעמיה [דאמר רבא רו]דף אחר חבירו להורגו ושיבר את הכלים בין של נ[רדף בין ש]ל כל אדם פטור, מפני שמתחייב בנפשו. הנדדף ששיבר כלים של רודף פטור שלא יהא מ]מונו ח[מור] מגופו, דקימא לן הבא להרגך השכם להורגו. וכת' נמי ההוך ששם אל הדוך במוח שלא הא מקמת הקומה (בעוד שלה אות החדר הרודף להציל הנרדף, ושיבר כלים בין של רודף אם במחתרת ימצא הגגב והכה [ר]מת [וגר.] ואחד [שהי]ה רודף אחר הרודף להציל הגדדף, ושיבר כלים בין של רודף בין של כל אדם פטור, ולא [מ] ה]דין הוא זה, אלא שאם אינך אומר כך אין לך אדם שמציל חבירו מיד הרודף. מתני". שטפה נהר אומ' לו הרי שלך לפניך. ובכריתא תנו לה בלשון ...הרי שלך לפניך. ואוקימנא דרבנן דרש יבויי ומיעוט, ומרבי כל מילי וממעטי שטרות. דרשי כללי ופרטי, וממעטי קרקעות וע[ב]דים ושטרות. ור' אליעזר דריש ריבויי ומיעוט, ומרבי כל מילי וממעטי שטרות. והאי דקתאני הגוזל פרה ושטפה נהר חכמים אומרים הרי שלך לפניך, אוקמה רב פפא בגוזל שדה ופרה רבוצה בתוכה ושטפה נהר. ורבנז לטעמיהו.

ליה

שערות.

דיהיב

פרה

קרקעות לשבועה ולהשבון: מיעט

שאין גופן

ניירא

ממון

בעלמא: